

Prof. Dr. Metin Ergun

Muğla Milletvekili

Dışişleri Komisyonu ve Dilekçe Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de akademisyenler, bilimsel bilgi üretiminin temel taşları olarak toplumun kalkınmasında ve geleceğin şekillendirilmesinde kritik bir rol üstlenmektedir. Ancak, son yıllarda ekonomik kriz, yüksek enflasyon ve maaşlardaki reel kayıplar, akademisyenlerin alım gücünde ciddi bir düşüşe yol açmıştır. 2025 yılı itibarıyla, akademisyenlerin ekonomik ve özlük haklarındaki sorunlar, hem bireysel refahlarını, hem de akademik üretkenliği tehdit eden bir boyuta ulaşmıştır. Bu durum, Türkiye'nin bilimsel ve teknolojik ilerlemesini doğrudan etkilemekte, nitelikli akademisyenlerin yurtdışına göç etmesine ve akademik kurumların sürdürülebilirliğini olumsuz etkilemektedir.

Özlük hakları bağlamında karşılaşılan sorunların (maaş yetersizliği, taban maaş belirsizliği, akademik özgürlük, idari baskılar, Ar-Ge bütçeleri) kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi; akademisyenlerin ekonomik ve sosyal refahını artıracak, akademik üretkenliği destekleyecek politikaların geliştirilmesi için öneriler sunulması; akademisyenlerin yurtdışına göç eğiliminin nedenlerinin araştırılması ve beyin göçünü önleyecek önlemlerin belirlenmesi ve üniversitelerin özerkliğini güçlendirecek ve akademik özgürlüğü koruyacak yasal düzenlemelerin incelenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Prof. Dr. Metin Ergun

Muğla Milletvekili

GEREKÇE

2025 yılına ilişkin veriler, akademisyenlerin ekonomik koşullarında yaşanan zorlukların ciddiyetini açıkça ortaya koymaktadır. Örneğin, 2002 yılında bir profesör maaşı asgari ücretin 11 katı iken, 2025 yılında bu oran 4,5 kata gerilemiştir. Akademisyenlerin büyük bir kısmı yoksulluk sınırında yaşarken, bilimsel araştırmalar için gerekli bütçelere de erişememektedir. Akademisyen maaşları, enflasyon karşısında ciddi bir erime yaşamakta; diğer meslek gruplarına kıyasla reel artış oranları düşük kalmaktadır. Akademisyenlerin bilimsel faaliyetler için gereken maddi kaynaklara erişememesi, araştırma kalitesini ve üretkenliğini olumsuz etkilemektedir.

Bu nedenle, akademisyenler ekonomik kriz nedeniyle taban maaş miktarının belirlenmesini talep etmektedirler. Ancak bugüne kadar bu talep doğrultusunda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Taban maaşın belirlenmesi, akademisyenlerin ekonomik güvenliğini artırarak bilimsel üretime odaklanmalarını sağlayacaktır. Özellikle araştırma görevlilerinin başlangıç maaşlarının düşüklüğü, akademisyenliği cazip olmaktan uzaklaştırmakta ve genç akademisyenlerin akademik kariyeri bırakmasına neden olmaktadır. Ayrıca araştırma projeleri için ayrılan bütçeler, enflasyon karşısında yetersiz kalmakta; bu durum, Türkiye'yi uluslararası rekabette geriye düşürmektedir.

Ekonomik sorunların yanı sıra, akademisyenlerin özlük haklarına ilişkin problemler de dikkat çekicidir. Özellikle vakıf üniversitelerinde çalışan akademisyenler, kısa süreli sözleşmelerle istihdam edilmekte ve sözleşme yenileme süreçlerinde ciddi belirsizlikler yaşamaktadır. Bu durum, akademik güvencenin zayıflamasına yol açmaktadır. Öte yandan, yurt dışında eğitim almış akademisyenlerin denkliklerinin iptal edilmesi, özellikle 2016 sonrası yaklaşık 30 bin kişinin özlük haklarından mahrum kalmasına neden olmuştur. Bu gelişme, söz konusu kişilerin maddi ve manevi açıdan ciddi kayıplar yaşamalarına yol açmıştır.

Ayrıca, özellikle sosyal bilimler alanlarında (ekonomi, istatistik, hukuk, siyaset bilimi vb.) görev yapan akademisyenlerin araştırma ve ifade özgürlükleri, otosansür ve idari baskılar nedeniyle sınırlandırılmaktadır. Akademik özgürlük endekslerinde Türkiye'nin düşük sıralarda yer alması, bu sorunun boyutlarını açıkça ortaya koymaktadır. Nitekim 2023 yılı Akademik Özgürlük Endeksi'nde Türkiye, 179 ülke arasında 166'ncı sırada yer almıştır.

Tüm bu sorunlar yalnızca akademisyenlerin ekonomik refahını değil, aynı zamanda Türkiye'nin bilimsel, teknolojik ve kültürel geleceğini de olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda, akademisyenlerin alım gücündeki azalma ve özlük haklarıyla ilgili yaşanan sorunların kapsamlı bir şekilde araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

.....Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ziynet ZH	Orpkkok	Ziynet ZH
Beyhan Gökler	İstanbul	Beyhan Gökler
Burhanettin Kocaman	Mersin	Burhanettin Kocaman
Yakup DAVUT	Tokat	Yakup DAVUT
✓ Selente İmreli	Bursa	Selente İmreli
Hosun Toktaş	Bursa	Hosun Toktaş
Mehmet Mustafa Gök	Gendatıp	Mehmet Mustafa Gök
İsmail Türkkan	Kocaeli	İsmail Türkkan
YASİN ÖZGÜR K	DENİZLİ	YASİN ÖZGÜR K
A. ERKİN FAKINARO	ANKARA	A. ERKİN FAKINARO
AYÜCE TÜRKERİOĞ	ADANA	AYÜCE TÜRKERİOĞ
Genel Seyit	Manisa	Genel Seyit
Yiksel Arslan	ANKARA	Yiksel Arslan
✓ SELMAN RASCI	TEKİRDAĞ	SELMAN RASCI
Mehmet Akdeniz	Edirne	Mehmet Akdeniz
Erhan USTA	Samsun	Erhan USTA
M. Cihan PAĞARI	İSTANBUL	M. Cihan PAĞARI
Burak AKBURAK	İSTANBUL	Burak AKBURAK
Hüsnü KIRKPINAR	İZMİR	Hüsnü KIRKPINAR